

ทะเบียนวิจัยเลขที่ 49 51
 ชื่อชุดโครงการวิจัย
 (ภาษาไทย) การศึกษาการจัดการพื้นที่สูงเพื่อการเกษตรแบบยั่งยืน ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย
 แม่สาตอนบน จ.เชียงใหม่
 (ภาษาอังกฤษ) Study on Highland Management for Sustainable Agriculture on
 Mae Sa Sub-Watershed Chiang Mai Province

ชื่อโครงการวิจัย
 (ภาษาไทย) การศึกษาระบบการปลูกไม้ดอกร่วมกับการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพของกรม
 พัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง
 (ภาษาอังกฤษ) The Study on Flower Planting System with Land Development
 Department's Biotechnology Product on Highland Area

กลุ่มชุดดินที่ กลุ่มชุดดินที่ 30 คอยปุย

ผู้ดำเนินการวิจัย

นางสาวจุไรพร แก้วทิพย์	Miss Juraiporn Kaewthip
นางสาวกรวิกา รัตนนพนันท์	Miss Kornwika Rattanoppanan
นางสาวสุวิมล พุทธจรรยาวงศ์	Miss Suwimol Puttachanyawong

บทคัดย่อ

การศึกษาระบบการปลูกไม้ดอกร่วมกับการใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง สถานที่ทำการทดลองที่บ้านสวนกองแหะ ต.โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ระหว่างเดือนตุลาคม 2549 ถึงเดือน กันยายน 2551 โดยมีทั้งหมด 5 ดำรับการทดลอง คือ (1) แปลงแบบเกษตรกร (2) แปลงเกษตรกร และใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน (3) แปลงที่ใส่ปุ๋นหมัก (พด.1) ฉีดพ่นปุ๋นอินทรีย์น้ำ (พด.2) ร่วมกับสารกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า (พด.3) สารป้องกันแมลงศัตรูพืช(พด.7) และใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน (4) แปลงที่ใส่ปุ๋นหมัก (พด.1) ฉีดพ่นปุ๋นอินทรีย์น้ำ (พด.2) ร่วมกับสารกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า (พด.3) และ สารป้องกันแมลงศัตรูพืช(พด.7) 1/2 ปุ๋นเคมี และใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน (5) แปลงที่ใส่มูลโค (Mukudai) และใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน ผลการวิเคราะห์ดินตั้งแต่ตุลาคมปี 2549 ถึง 2551 ในกลุ่มชุดดินที่ 30 คอยปุย (Sai variant) พบว่า ในการปลูกกุหลาบในสภาพที่ดินอยู่ภายในและภายนอกโรงเรือน มีความเป็นกรดต่างของดินก่อนและหลังการทดลองเป็นกรดจัด

แล้วปรับค่าขึ้นเป็นกรดปานกลาง ค่าอินทรีย์วัตถุในดิน ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน โปแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ ปรับเป็น สูงขึ้นหลังการทดลอง ในตำรับที่มีการใส่สารมูคไคและใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน แคลเซียมเดิมอยู่ในระดับต่ำมากถึงต่ำเปลี่ยนเป็นระดับปานกลางถึงสูงหลังจากการทดลอง ส่วนแมกนีเซียมมีค่าปานกลางถึงสูงหลังจากการทดลองเช่นเดียวกัน สำหรับผลการวิเคราะห์ดินก่อนและหลังการปลูกเหอบีร่าทั้งในและนอกโรงเรือนนั้น พบว่าความเป็นกรดต่างของดินก่อนและหลังการทดลองเป็นกรดจัดแล้วปรับค่าขึ้นเป็นกรดปานกลาง ค่าอินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน และโปแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ ปรับเปลี่ยนเป็นสูงขึ้นหลังการทดลอง แคลเซียมและแมกนีเซียมเพิ่มสูงขึ้นหลังจากการทดลอง ในตำรับที่มีการใส่สารมูคไคและใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน จะเห็นได้ว่าในตำรับที่มีการใส่สารมูคไคและใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดินนั้นจะมีส่วนช่วยเพิ่มธาตุอาหารรอง คือแคลเซียมและแมกนีเซียมให้กับดินอย่างเห็นได้ชัด จากการวางแผนการทดลองพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการดิน ในการปลูกกุหลาบหรือเหอบีร่า ในทุกตำรับการทดลอง และเกือบทุกช่วงการเจริญเติบโตของการศึกษาตั้งแต่ 3 ถึง 18 เดือน ไม่มีผลต่อค่าเฉลี่ยความสูง จำนวนการแตกกิ่งหรือจำนวนหน่อ และขนาดของทรงพุ่ม โดยจะเห็นได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในส่วนของผลผลิตซึ่งศึกษาจากจำนวนดอกของกุหลาบนั้นพบว่า จำนวนดอกในช่วง 3 ถึง 6 เดือนแรกของการปลูกจะสูงกว่าเวลาปลูกที่เพิ่มขึ้น สำหรับปัจจัยด้านโรงเรือนพบว่าการปลูกกุหลาบภายในและภายนอกโรงเรือนทำให้ค่าเฉลี่ยของความสูงในช่วง 18 เดือน ค่าเฉลี่ยของขนาดทรงพุ่มในช่วง 6 เดือน และจำนวนดอกกุหลาบที่ผลิตได้ในช่วง 12 ถึง 15 เดือน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ สำหรับปฏิกริยาระหว่างโรงเรือนและการจัดการดินมีผลต่อค่าเฉลี่ยความสูง และขนาดทรงพุ่มของต้นกุหลาบในช่วงที่เจริญเติบโตได้ 3 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกัน สำหรับการปลูกเหอบีร่า พบว่าค่าเฉลี่ยจำนวนดอกในช่วงที่ปลูกได้ 15 เดือนมีค่าแตกต่างกับช่วงการเจริญเติบโตอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยตำรับการทดลองแบบเกษตรกร และแบบที่ใส่มูคไคและใส่ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดินมีค่าสูงใกล้เคียงกัน ส่วนค่าเฉลี่ยอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการปลูกภายในและนอกโรงเรือนนั้น พบว่าค่าเฉลี่ยความสูงในช่วงที่เจริญเติบโตได้ 3 6 15 และ 18 เดือน ค่าเฉลี่ยขนาดทรงพุ่มในทุกช่วงการเจริญเติบโต ยกเว้นช่วง 6 เดือน และค่าเฉลี่ยจำนวนดอกในช่วงที่เจริญเติบโตได้ 3 6 และ 12 เดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ สำหรับค่าเฉลี่ยของจำนวนการแตกหน่อถึงแม้ว่าจะไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าในตำรับที่ใส่ปุ๋ยหมัก (พด.1) ฉีดพ่นปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (พด.2) ร่วมกับสารกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า (พด.3) สารป้องกันแมลงศัตรูพืช (พด.7) และ ปุ๋นตามค่าวิเคราะห์ดิน จะให้ค่าสูงที่สุด ส่วนปฏิกริยาระหว่างโรงเรือนและการจัดการดินนั้น มีผลต่อค่าเฉลี่ยความสูงของเหอบีร่าในช่วงที่เจริญเติบโตได้ 12 เดือนเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าการปลูกไม้ดอกทั้งสองชนิดภายในโรงเรือนจะให้ค่าเฉลี่ยความสูง จำนวนการแตกกิ่ง หรือจำนวนหน่อ ขนาดทรงพุ่มของต้น และผลผลิต จะได้ผลดีกว่าการปลูกภายนอกโรงเรือนทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกในโรงเรือนนั้นสามารถควบคุมปริมาณความชื้นในแปลงปลูกให้เหมาะสมกับความต้องการของไม้ดอกได้ ตรงกันข้ามกับต้นที่ปลูกภายนอกโรงเรือนที่ไม่สามารถควบคุมปริมาณความชื้น หรือปริมาณน้ำที่มากเกินไปในฤดูฝนได้ เป็นสาเหตุให้เกิดโรคพืชจากเชื้อราที่มากับความชื้นและแก็งไค้ได้ยาก อีกทั้งมีความผิดพลาดในการตัดแต่งกิ่งกุหลาบในช่วงที่มีการเจริญเติบโต โดยตัดแต่งกิ่งในระดับที่ต่ำเกินไป ทำให้ต้นกุหลาบเสียหายมาก สำหรับเขอบีร่าเป็นโรคใบไหม้เนื่องจากเชื้อราลุกลามมากขึ้นในปีที่สองของการปลูก จึงทำให้การเจริญเติบโตและผลผลิตของไม้ดอกทั้งสองชนิดไม่สมบูรณ์มากนัก ทำให้การเก็บผลผลิตเพื่อส่งจำหน่ายเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจึงไม่อาจวัดได้อย่างชัดเจนนัก และทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมดได้ หากได้มีการดำเนินการต่อเนื่องจะทำให้ได้ผลที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้น